

Handbok för Sterilteknisk verksamhet

**STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN**

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

2019-11-27

Arbetsgrupp:

Projektledare: Cecilia Söderberg ordförande i Steriltekniska föreningen och
Utbildningsledare Sterilteknikerutbildningen YrkesAkademin

Christina Bunne kassör Steriltekniska föreningen och utbildningsledare
Sterilteknikerutbildningen YrkesAkademin

Sara Haggårds Verksamhetsutvecklare och Steriltekniker på Sterilteknik Falun

Gustav Gustavsson Steriltekniker i Kalmar

Christina Everbrink, Jurist Hagfors

Hillevi Kurtz Nevbäck Steriltekniker Varberg

Malin Samuelsson Steriltekniker Göteborg

Pontus Lomvall Medicinteknisk ansvarig Steriltekniker Lund

Therese Saurow Hygiensamordnare Folktandvården Region Halland

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Innehåll

1. Inledning.....	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Sterilteknisk verksamhet	2
1.3 Utveckling av Sterilteknisk enhet och utbildningens betydelse.....	2
1.4 Syfte och mål	3
2. Handboken.....	4
2.1 Basala hygienrutiner	4
2.1.1 Personlig hygien.....	5
2.2 Diskrum	6
2.2.1 Hygienrutiner i diskrum	6
2.2.1 Skor	6
2.2.3 Skyddsutrustning.....	7
2.2.4 Lokaler.....	8
2.2.5 Hantering av gods	8
2.2.6 Rutiner för manuell rengöring	8
2.2.7 Arbetsmodeller	9
2.3 Packrum	10
2.3.1 Hygienrutiner i packrum	10
2.3.2 Klädsel.....	10
2.3.3 Skyddsutrustning.....	10
2.3.4 Arbetsrutiner i packrummet	10
2.3.5 Privata föremål på arbetsplatsen	11
2.4 Kompletterande information	12
2.4.1 Låneinstrument	12
2.4.2. Sterilförråd.....	12
3. Lagar och regler	13
3.1 Regelverk för Sterilteknisk verksamhet.....	13
4. Att använda handboken	15
4.1 Vad innebär den nya handboken?	15
4.2 Hur kan vi skapa medvetenhet kring innehållet i handboken?	16
5. Referenser och länkar.....	17
Bilaga 1	19

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Enhetliga riktlinjer för arbetssätt inom Sterilteknisk verksamhet har efterfrågats i flera år. Många Steriltekniska enheter saknar tydliga rutiner för hur ett aseptiskt arbetssätt ska utföras i verksamhetens olika lokaler och arbetet utförs idag väldigt olika från enhet till enhet.

Vid Steriltekniska föreningens årliga möte, Sterildagarna, 2019 arbetade medlemmarna fram ett underlag som utgör grunden till detta arbete. En arbetsgrupp fick i uppdrag att ta fram gemensamma riktlinjer utifrån underlaget. Alla diskussioner passade inte in i handboken men för att möta några av övriga diskussioner återfinns i Bilaga 1 något om arbetsrätt och ansvar i verksamheten.

Rekommendationerna i handboken är vägledande och bygger på kunskapsläget vid den tidpunkt då handboken har tagits fram.

Socialstyrelsens basala hygienrutiner ¹ och Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker ² ligger till grund för de rekommendationer som görs i denna handbok.

Socialstyrelsen har utarbetat en författning för basala hygienrutiner inom vården, de gäller främst för sjukvårdspersonal som har patientkontakt. Personal som inte deltar i direkt vård- eller omsorgsarbete och inte omfattas av föreskrifterna har ändå ett vårdetiskt ansvar. Allt arbete som utförs i vård- eller omsorgsmiljö ska utföras på ett sätt som förebygger risk för smittspridning.

Socialstyrelsen förordar en god handhygien som ett av de enklaste sätten att förebygga smittspridning.

---

¹ Socialstyrelsen, SOSFS 2015:10 (M och S) *Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg.*

² Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

1.2 Sterilteknisk verksamhet

Sterilteknisk verksamhet hanterar det material som kommer till sjukhusen för rengöring, desinfektion, kontroll och sterilisering innan användning.

En sterilteknisk enhet är uppdelad i tre rum, de benämns som diskrum, packrum och sterilförråd.

I diskrummet tar enheten emot kontaminerat gods som ska genomgå rengöring och desinfektion. Här är det viktigt att arbeta aseptiskt och personalen använder sig av skyddsutrustning för att skydda sig mot smitta samt förhindra smittspridning. Grundregeln är att allt kontaminerat gods är smittförande.

I packrummet ska rengjort och desinfekterat gods genomgå okulär kontroll, underhåll, funktionstest, montering, paketering samt sterilisering. I packrummet är god handhygien ett krav för att skydda desinfekterat gods från kontaminering.

I sterilförrådet hanteras och förvaras sterilt gods som sedan distribueras vidare till respektive kund. Vid hantering av sterilt gods är god handhygien ett krav för att undvika kontaminering.

1.3 Utveckling av Sterilteknisk enhet och utbildningens betydelse

Sjukvården blir alltmer avancerad och den tekniska utvecklingen medför nya operationsmetoder och utrustning. För att säkerställa godkända processer i rengöring, desinfektion samt sterilisering är personalens kompetenser på Steriltekniska enheterna helt avgörande. Om inte hygienkrav och godkända processer säkerställs kan inte patientsäkerheten garanteras.

Förekomsten och ökningen av multiresistenta bakterier och andra smittsamma sjukdomar ökar samtidigt som vårdrelaterade infektioner (VRI) är ett ständigt hot mot patientsäkerheten. I en rapport från SKR togs det fram ett antal åtgärdspaket för att minska VRI och öka patientsäkerheten, flera av dessa innefattar hygienåtgärder.³

---

³ SKR, Rapport, Vårdrelaterade infektioner, 2019, s. 9.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Utbildningen Instrument och Steriltekniker har funnits i ca 15 år och drivs som en Yrkeshögskoleutbildning.

Under de år utbildningen funnits har efterfrågan på utbildade Steriltekniker stadigt ökat.

Det bör sörjas för att anställda, med annan kompetensbakgrund kontinuerligt ersätts med utbildad personal och att personer med adekvat kompetensnivå anställs vilket styrks i Socialstyrelsens föreskrift SOSFS 2008:1 som ligger till grund för vårdpersonalens användning av medicintekniska produkter:

"All personal inom vård, tandvård och omsorg måste ha relevant kunskap och få regelbunden kompetensutveckling avseende den medicintekniska utrustning de använder. För personal som har sterilisering som huvudsaklig arbetsuppgift är kompetenskraven högre och bör motsvara den utbildning till instrument- och Steriltekniker som finns inom yrkeshögskolan." ⁴

I takt med att personalen utbildas ökar kunskapen om smittvägar och risker vilket ställer högre krav på arbetsmiljö och säkra arbetsrutiner.

Genom den utbildning som finns på Yrkeshögskolan har Steriltekniker en avgörande roll i arbetet att förebygga och förhindra smittspridning, kvalitetssäkra processer och arbetssätt på de Steriltekniska enheterna.

Socialstyrelsen ställer också krav på att personal ska ges regelbunden kompetensutveckling inom vårdhygien.⁵

1.4 Syfte och mål

Syftet med handboken är att uppmärksamma och tydliggöra vikten av aseptiskt arbetssätt inom Sterilteknisk verksamhet och på så sätt minska smittspridning samt förebygga vårdrelaterade infektioner.

Handboken inriktar sig på arbete i disk- och packrum på Sterilteknisk enhet.

Målet är att tydliggöra vilken utrustning och vilka moment som är avgörande för att säkerställa en god hygienisk standard ⁶ samt att skapa ett likartat arbetssätt i hela landet.

---

⁴ SOSFS 2008:1, Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

⁵ Socialstyrelsen, *God hygienisk standard*.

⁶ Hälso- och sjukvårdslagen 5 kap 1 § 1 p.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

2. Handboken

2.1 Basala hygienrutiner

Grundrekommendationen är att tvätta händerna med tvål och vatten efter toalettbesök, före måltid eller hantering av livsmedel samt om du hanterat något smutsigt. Vid arbete på Sterilteknisk enhet följs handtvätt alltid av handdesinfektion.

Rekommendationerna från Socialstyrelsen lyder:

- *"Händerna ska desinfekteras med alkoholbaserat handdesinfektionsmedel före och efter varje vård- och omsorgsmoment.*
- *Händer och underarmar måste vara fria från främmande material som armbandsur, smycken, bandage, stödskenor eller motsvarande. Naglarna ska vara korta och fria från konstgjorda material.*
- *Även när handskar används ska händerna desinfekteras omedelbart före och efter ett vård- och omsorgsmoment.*
- *Skyddshandskar tas på före arbetsmomentet som innebär risk för att händerna förorenas av kroppsvätskor. I en sådan situation finns det risk för att handdesinfektion inte räcker för att göra dem smittfria. Handskarna kan också ge ett visst skydd om en stickskada skulle inträffa. Skyddshandskarna ska vara för engångsbruk och av lämplig typ och material för det arbetsmoment som ska genomföras.*

Arbetskläder

- *Arbetskläder i vård och omsorg ska bestå av en underdel och en kortärmad överdel eller en sammansatt över- och under del. De ska bytas dagligen och gå att tvätta så att de blir fria från smittämnen. I vissa situationer kan också plastförkläden eller andra skyddskläder behövas.*
  - *Kravet på korta ärmar beror på att textila material förorenas snabbt och långa ärmar medför stor risk för att förorenas i samband med vård- och omsorgsmoment. Det är inte tillåtet att bära långärmat plagg med uppkavlade ärmar under arbetskläderna.*
- *För att arbetskläderna ska bli fria från smittämnen måste de kunna tvättas i minst 60 grader.*
  - *Vårdgivaren och den som ansvarar för verksamhet inom omsorgen ska säkerställa att dem som tillhandahåller/tvättar kläderna följer reglerna så att smitta inte sprids. De ansvariga ska också fastställa de processer och rutiner som behövs för att säkra detta.*
- *Skyddskläder ska användas utanpå arbetskläderna vid vård- och omsorgsmoment där det finns risk för att arbetskläderna kan förorenas genom direktkontakt med en person, dennes kroppsvätskor eller annat biologiskt material (t.ex. hud och hudfragment)."⁷*

Många av momenten i Socialstyrelsens basala hygienrutiner uppkommer även i frågor om hur arbetssättet på Steriltekniska enheter ska utföras.

⁷ Socialstyrelsen, SOSFS 2015:10 (M och S) *Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg.*

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

2.1.1 Personlig hygien

Handhygien enligt Socialstyrelsens föreskrifter som vi ska förhålla oss till:

*”Ringar, armband, armbandsur och förband eller liknande får inte bäras av personal som arbetar på en operationsavdelning. Hängande halsband, örhängen och andra utsmyckningar som riskerar att fastna i utrustning, skada patienten eller kan tappas på sterilt område ska döljas under arbetsdräkt och operationshjälm. Naglarna ska vara korta och fria från konstgjorda material.”*⁸

Hantering av skägg enligt Vårdhandbokens rekommendationer som vi ska förhålla oss till:

*”Hår och skägg ska vara täckt för att hindra hårstrån från att falla ned i operationssåret, på sterildraperingen eller på instrument och instrumentbord.”*⁹

Sår på händerna innebär att en korrekt handdesinfektion blir omöjlig och att basala hygienrutiner inte kan följas. Plåster och sprayplåster vid kliniskt arbete eller hantering av orent, rent och sterilt gods är inte acceptabelt av samma anledning. Hela och välvårdade händer är en förutsättning för att kunna arbeta inom Sterilteknisk verksamhet.

Röster från vården: ”Det är inte ok att arbeta med ett sår på händerna pga. att en korrekt handdesinfektion blir omöjlig och att basala hygienriktlinjer därför ej kan följas. Sunt förnuft måste användas när man bedömer såret. Är det ett öppet sår är det aldrig ok. Det är inte ok att ha plåster vid kliniskt arbete eller när man hanterar rent och orent gods av den anledning som beskrivits ovan. Det är samma sak vid sprayplåster, det finns ett förbandskrävande sår under och av den anledningen är sprayplåster inte heller ok.”

Therese Saurow Hygiensamordnare, Region Halland

---

⁸ Socialstyrelsen, SOSFS 2015:10 (M och S) Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg, 5 § 2c.

⁹ Vårdhandboken, Personalföreskrifter på operationsavdelning.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

2.2 Diskrum

2.2.1 Hygienrutiner i diskrum

I diskrummet råder ofta oklarheter om vilka ytor/redskap som är att betraktas som rena respektive orena. Exempelvis förekommer det att en del av personalen hanterar scannrar, handtag, paneler och andra ytor med kontaminerade handskar samtidigt som annan personal hanterar dessa ytor utan handskar vilket kan ge upphov till indirekt kontaktsmitta. Det saknas ofta tydliga instruktioner och rutiner runt hur och när skyddsutrustning ska användas. För att arbetet ska hålla en hög standard, minimera smittspridning av mikroorganismer och utföras på ett aseptiskt sätt bör detta förtydligas och klargöras.

Vid arbete med kontaminerat gods ska skyddsutrustning såsom handskar, förkläde och visir användas.

Orent = handskar, rent = inga handskar

Situationer där gods/ytor anses kontaminerat och **hanteras som orent**:

- All hantering av inkommande gods till diskrummet ska hanteras som kontaminerat, även gods som genomgått en rengöring och desinfektionsprocess på annan avdelning. Undantag kan göras för de avdelningar som kan uppvisa godkänd dokumentation på validerade processer.
- Vid ultraljudsbad
- Vid manuell rengöring

Situationer där gods/ytor anses rent och **hanteras som rent**:

- Skannrar
- Dörrhandtag
- Hissdörr/knapp
- Paneler på utrustning
- Telefoner
- Avtorkningsbart tangentbord och mus
- Handräckning av tillbehör

2.2.1 Skor

”Erfarenhet visar att det finns risk för förekomst av föroreningar i diskrum, det kan vara luftburna eller sedimenterade på ytor som exempelvis golv. Dessa föroreningar kan spridas till lokaler med annan renhetsklassning om inte skobyte görs och skyddsrock tas på över de kläder som använts i diskrummet då inpassering sker till exempelvis packrum eller sterilförråd.”¹⁰

---

¹⁰ Kommentar från Anders Ahlgren, My air AB.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

I dagsläget finns inga krav på rumsbundna skor inom Sterilteknisk verksamhet men byte av skor och användning av skyddsrock rekommenderas vid inträde i rum med annan renhetsklassning.

2.2.3 Skyddsutrustning

Handskar av god kvalitet, gärna med långt skaft, ska alltid användas vid arbete med instrument och gods där risk föreligger för kontakt med kroppsvätskor. I Vårdhandboken under rubriken "Arbetsrutiner i operationsrum" läses följande instruktion: "All personal använder dubbla handskar då blodigt material hanteras."¹¹

Om dubbla handskar används på Sterilteknisk enhet, för att minska risken för smitta vid stickskador, är det viktigt att komma ihåg att båda paren handskar betraktas som kontaminerade och ska bytas efter varje moment.

- Använd handskar vid övrigt smutsigt arbete (exempelvis hantering av avfall)
- Kasta handskarna direkt efter användning
- Desinfektera händerna före och efter handskanvändning
- Berör inte omväxlande smutsigt och rent med handskar på händerna
- Byt handskar mellan olika moment
- Använd inte samma handskar under för lång tid. Handskar blir förorenade vid smutsigt arbete och sprider mikroorganismer på samma sätt som en smutsig hand.

Inom patientnära vård används handskar både för att skydda patienten från vårdgivaren samtidigt som vårdgivaren skyddas från patienten. Inom Sterilteknisk verksamhet används handskar för att skydda personal mot kontaminerat gods och kontaminerade ytor. Handskbeklädda händer bör alltid betraktas som kontaminerade.

Handskar ska bytas ofta och mellan olika arbetsmoment. Handskar ger inte 100% skydd, de slits vid mekaniskt arbete samt vid kraftig nedsmutsning och långvarig kontakt med vätskor. Ytterligare ett argument för regelbundet byte av handskar och god handhygien är att handsken minskar syretillförsel till huden och stimulerar tillväxt av anaerob bakterieflora.

Observeras att engångshandskar endast uppnår den lägre graden av renhet, dvs vad som för ögat anses rent. Detsamma gäller även följande skyddsutrustning:

Förkläde av engångsmaterial ska slängas efter varje arbetsmoment. Oavsett om förklädet har kort eller lång ärm så är det viktigt att tillämpa noggrann desinfektion av händer och underarmar.

Visir/ stänkskydd används vid behov för att undvika stänk i ögonen.

Mössa ska användas för att skydda håret mot stänk.

---

¹¹ Vårdhandboken, *Arbetsrutiner i operationsrum*.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

2.2.4 Lokaler

För diskrum finns idag inget krav på renhetsklassning. Enligt standarden för transport, lagerhållning och hantering av sterila medicintekniska produkter avsedda för användning inom vård och omsorg, ställs krav på renhetsklassning bara för packrum och sterillförråd, alla andra lokaler är oklassificerade. I SIS TR-57:2020 avsnitt 8.1 står att: "Om renhetsklass skiljer sig mellan rummen, ska den bibehållas och säkerställas genom exempelvis ventilerad sluss och/eller övertryck." ¹²

2.2.5 Hantering av gods

Vid ankomstregistrering av gods ska instrumentlistorna förvaras avskilt från det kontaminerade godset i exempelvis en plastficka på transportvagnen eller insidan av hissen. Instrumentlistorna stannar sedan i diskrummet. Behövs listorna i packrummet skannas/kopieras de in för att underlätta nästa del av arbetet.

Instrument blötlagda i natriumklorid får inte förekomma, utan ska torkas av på operationsavdelningen innan de skickas till Sterilteknisk enhet. Orsaken är att korrosion uppstår på instrumenten av natriumkloriden och instrumentens livslängd förkortas avsevärt. Detta fastställs av Malin Samuelsson i en artikel publicerad i tidningen Uppdukat 2012. ¹³

Blod ska alltid behandlas som potentiellt smittsamt. En märkning från operation med blodsmitta kan medföra att omärkt och märkt instrumentgaller hanteras på olika sätt vilket inte är önskvärt." ¹⁴ En grundregel vid hantering av kontaminerat gods är att hantera det så lite som möjligt och arbeta lugnt och metodiskt för att undvika risk för stick och skärskador.

Smittspridning ska förebyggas genom att arbetet genomförs på ett aseptiskt arbetssätt vilket innebär att man bevarar det rena rent och det sterila sterilt och på så sätt förhindrar spridning av mikroorganismer. För att kunna göra detta måste det tydliggöras vilka ytor som betraktas som rena/ orena i diskrummet. Ytorna som betraktas som rena ska vara väl kända av all personal för att ingen kontaminering ska ske, dessa sprittorkas efter varje moment. Det är viktigt att tänka på hur olika tillbehör som exempelvis korgar, lock och kopplingar hanteras så att inte kontaminerade handskar sprider mikroorganismer.

2.2.6 Rutiner för manuell rengöring

Manuell rengöring av orent gods är ett av de mest riskfyllda arbetsmomenten på en Sterilteknisk enhet oavsett om instrumenten enbart handdiskas eller behöver kompletterande rengöring efter rengörings/desinfektionsprocessen. Det är extra viktigt att skyddsutrustning används för att minimera risken för stänk, blodsmitta, stick och skärskador.

¹² Teknisk rapport *Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter för hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård.*, SIS TR-57:2020.

¹³ Samuelsson, M., *Natriumklorid ger korrosion*, Tidningen Uppdukat 2012; 24 (1) 18–9.

¹⁴ Vårdguiden, *Smittöverföring, smittrisker, rutiner*.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Det bör eftersträvas att allt gods genomgår en rengörings/ desinfektionsprocess först. Blir inte godset rent i processen går instrumentet tillbaka för kompletterande manuell rengöring.

Vid inköp av nya instrument är det en fördel om Sterilteknisk personal är delaktig i upphandlingsprocessen. Sterilteknisk personal kan tillföra kunskap angående olika processer, val av kemikalier och vidare hantering för att påverka miljö, arbetsmiljö samt minska behovet av manuell rengöring.

Om orent gods av någon anledning inte går att rengöra i en diskdesinfektor och manuell hantering är nödvändig bör detta föregås av en riskbedömning på enheten. I riskbedömningen måste hänsyn tas till instrumenttillverkarens rekommendationer samt gällande hygienrutiner. Därefter upprättas en arbetsbeskrivning som förklarar hur godset/instrumentet ska hanteras. En gemensam arbetsbeskrivning är viktig. När alla arbetar på samma sätt blir resultatet säkrare.

Viktigt att tänka på vid manuell rengöring:

- Gör riskbedömning och upprätta en arbetsbeskrivning som beskriver hur processen ska genomföras
- Tydliga rutiner vid tillbud ska finnas lätt tillgängligt
- Använd alltid skyddsutrustning, långa handskar (som ska bytas ofta), engångsförkläde, mössa, visir
- Förbered diskbänken och tillbehören innan start
- Använd mjuka borstar (inga stålborstar som skadar instrumenten) som rengörs/desinfekteras mellan olika moment om flergångs, engångsmaterial kasseras efter användning
- Rengör under vattenytan, även vid användning av vattenpistol, för att undvika stänk
- Arbeta lugnt och metodiskt
- Rengör och desinfektera diskho och bänk efter avslutat moment

2.2.7 Arbetsmodeller

Optimalt är att två personer samarbetar i diskrummet. En utför det arbete som betraktas som rent och en utför det arbete som betraktas som orent.

Den som utför orent arbete använder handskar, förkläde och visir vid behov. Denna person ska inte ta i handtag, scanner, behållare för ytdesinfektionsmedel eller plocka bland tillbehör för disklasterna. Den som utför rent arbete ska endast hantera det orena godset.

Den som utför rent arbete assisterar den som utför orent arbete, till exempel skannar in godset, plockar fram brickor, kopplingar och andra tillbehör. Denna person använder inte handskar.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Om arbete utförs av endast en person är det viktigt att planera noga innan det orena arbetet påbörjas. Plocka fram det som behövs och skanna in godset med rena händer. Efter det tas handskar, förkläde och övrig skyddsutrustning på och hantering av det orena godset påbörjas. Om något glömts tas handskarna av, händerna desinfekteras och komplettering görs.

2.3 Packrum

2.3.1 Hygienrutiner i packrum

I packrummet anses alla ytor/redskap som rena. Ingen skyddsutrustning som exempelvis handskar används. I stället används rena desinfekterade händer i arbetet.

Vid besök av tex. servicetekniker ska även väskor/verktygslådor desinfekteras.

2.3.2 Klädsel

Tydliga rutiner för klädsel är en förutsättning för att alla som vistas i packrummet ska veta vilka krav som ställs på arbetsplatsen.

Arbetskläderna ska bytas dagligen eller då de blir förorenade eller våta.

Kravet på arbetskläderna är samma som inom operationsverksamhet, vilket innebär minimalt fibersläpp (dock inte steril), avdelningsspecifika skor och operationshjälms/mössa. Mössan ska täcka allt hår för att hindra hårstrån från att falla ner i instrumentgaller. Arbetsdräkten ska bestå av kortärmad blus med mudd i ärmslut samt långbyxor med mudd.

Skyddsrock bärs över arbetskläderna vid exempelvis lunch och kafferast och tas av innan arbete i packrummet påbörjas igen. Skälet är att skydda arbetsdräkten från smulor, matrester och liknande som kan falla ner i instrumentgaller.

2.3.3 Skyddsutrustning

Som regel används **inte** handskar eller annan skyddsutrustning i packrummet. Hantering av instrument och annan utrustning sker med rena och desinfekterade händer.

Skyddskläder används dock av besökare och servicepersonal i form av engångsrock/overall, låneskor/skoskydd och mössa.

2.3.4 Arbetsrutiner i packrummet

I packrummet ska det vara lätt att desinfektera ytorna, det innebär att antalet artiklar på hyllor och packbord ska minimeras.

Tydliga nedskrivna arbetsrutiner ska finnas för att underlätta arbetet för personalen och leda till ett säkrare resultat.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

- Instrumentlistorna i packrummet ska vara skannade/kopierade från diskrummet
- Undvik att personalen växlar mellan disk- och packrum under samma arbetspass
- Desinfektera packbordet mellan varje nytt galler
- Desinfektera händer och telefon efter användning

Varje instrument ska synas, underhållas och funktionskontrolleras enligt tillverkarens rekommendationer så länge det är hygieniskt möjligt. ¹⁵

2.3.5 Privata föremål på arbetsplatsen

Det framkom många åsikter på sterildagarna 2019 om vilka, framför allt privata föremål som ska vara tillåtna i packrummet. Många gånger ger dessa åsikter upphov till meningsskiljaktigheter och osämja i personalgruppen. Nedan följer några reflektioner över de mest frekvent förekommande orosmomenten.

Vattenflaskor

Enligt en studie publicerad i Canadian Journal of Public Health visade det sig att vattenflaskor vi återanvänder har en större bakteriehärd än någon kunnat ana. Fylls vattenflaskan på utan att diskas visar studien att flaskan innehåller lika mycket bakterier som en toalettstol.

Så mycket som 300 000 bakterier per kvadratcentimeter fanns i en odiskad vattenflaska! ¹⁶

Fukt är en bra grogrund för bakterietillväxt och av den anledningen rekommenderas **inte** vattenflaskor i packrummet.

Vi har i Sverige ingen standard som styrker detta men hänvisar till HBN13 –UK England ¹⁷

Mobiltelefoner/ hörlurar

Marie-Louise Danielsson Tham, professor i livsmedelshygien, uttalar sig i tidningen Ny teknik om vår användning av mobiltelefoner. Mobiltelefonen är en enhet som många alltid bär med sig. Vad få känner till är att den är belamrad med virus, det vill säga den typen som gör oss människor sjuka. Det är främst olika typer av virus som vi utsätts för, t. ex förkylning, influensa eller vinterkräksjukan. ¹⁸

¹⁵ SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

¹⁶ *Snusket i din vattenflaska – därför borde du byta ut den*, 2017.

¹⁷ Department of Health; NHS Estates; *Sterile service Department*; HBN-UK, 2004.

¹⁸ Krylmark, V, *Din mobil är smutsigare än du tror.*, Ny Teknik, 2018.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Med en direkt koppling till vården skriver Lise-Lotte Larsson, 2018 vid Högskolan i Gävle, en uppsats om "Sjukvårdspersonalens mobiltelefoner - kontaminering med mikroorganismer". Uppsatsen är utförd som en litteraturstudie av den forskning och testning som finns på området. I slutsatsen kommer Lise-Lott fram till att så mycket som hälften av studierna som ingår i uppsatsen visar att telefoner är bärare av resistenta bakterier och att detta "indikerar att mobiltelefoner skulle kunna vara en risk i samband med smittspridning." ¹⁹ Samtidigt nämner hon att desinfektion av telefonerna och basal handhygien är viktiga åtgärder för att minska spridning av vårdrelaterade infektioner orsakade av mobiler.

Bloggen Doktor.com har presenterat en artikel från tidningen Expressen som beskriver ett test där de har låtit skicka in fem tryckplattor, som tillhörde fem mobiltelefoner från personer i olika åldrar, för provtagning. Resultatet visade att fyra av fem telefoner innehöll lika mycket bakterier som en gammal disktrasa. ²⁰

Utifrån dessa studier är rekommendationen att mobiltelefoner och hörlurar **inte** har någon plats i packrummet.

2.4 Kompletterande information

Under denna rubrik samlas material som kan vara till nytta för planering och organisering av arbetet på Steriltekniska enheter men som inte har någon direkt koppling till disk- och packrum.

2.4.1 Låneinstrument

Vid hantering av låneinstrument hänvisar vi till riktlinjer och checklista som är framtagna av svensk förening för vårdhygien, SFVH. ²¹

2.4.2. Sterilförråd

Sterilförrådet är det rum där sterilt gods förvaras i väntan på transport till kund.

För övrig information om sterilförrådet hänvisar vi till den tekniska rapporten Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter för hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård, SIS TR-57:2020.

---

¹⁹ Larsson, L., *Sjukvårdspersonalens mobiltelefoner - kontaminering med mikroorganismer*. 2018, s. 23.

²⁰ Hedlund, K-O m.fl., *Din mobil innehåller lika mycket bakterier som en gammal disktrasa*. 2013.

²¹ Svensk förening för vårdhygien. Riktlinjer för låneinstrument. 2019.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

3. Lagar och regler

3.1 Regelverk för Sterilteknisk verksamhet

Detta avsnitt fokuserar på de regelverk som styr verksamheten på en Sterilteknisk enhet. De flesta lagar och regler riktar sig inte direkt till denna verksamhet. När det saknas direkta hänvisningar tolkas lagar och regler för andra liknande områden för att tillämpas på, i detta fall, den Steriltekniska verksamheten. Exempelvis basala hygienrutiner och riktlinjer om klädsel som skrivits för patientnära vård justeras att passa för personal som arbetar inom Sterilteknisk verksamhet trots att de aldrig kommer i direkt kontakt med patienter. På liknande sätt fungerar stora delar av vårt lagsystem, existerar inte en exakt regel ligger de regelverk som finns till grund för framtagning av instruktioner för liknande verksamheter. Reglerna kan därför anpassas efter verksamhetens speciella behov och fungera bättre än de generella reglerna.

Grundregel är att lag alltid går före myndighetsföreskrifter och lokala regler. Är något bestämt i lag så gäller det. Näst i tur kommer en förordning från regeringen, därefter en föreskrift från en myndighet som fått uppdrag av regeringen att ta fram riktlinjer, då gäller föreskriften under förutsättning att den inte innehåller regler som strider mot lagen.

Sist i raden av styrande dokument kommer allmänna råd och rekommendationer från intresseföreningar, företag och instruktioner som tagits fram lokalt på arbetsplatsen, här hamnar vår handbok. Detta innebär inte att allmänna råd, rekommendationer eller denna handboks riktlinjer ska ses som oväsentliga eller följas godtyckligt utan de är ofta bättre anpassade för verksamheten än de generella lagar och förordningar som de utgår från.

Ett annat förekommande styrdokument är standarder. Standarder är verktyg som ger hjälp och stöd att följa lagstiftningen. De tas ofta fram i samråd med tillverkare inom standardens område. Det är frivilligt för den som vill att använda en standard, vilket framgår av EU:s standardiseringsförordning.²² En skillnad mellan myndigheters regler och en standard är att de senare inte finns fritt tillgängliga, oftast tillkommer en avgift för att få tillgång till de krav och instruktioner som standarden innehåller. Kostnaden för standarden används för att finansiera framtagning av nya standarder samt revidering och underhåll av befintliga.

---

²² Europaparlamentets och rådets förordning (1025/2012) av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering med ändringar.

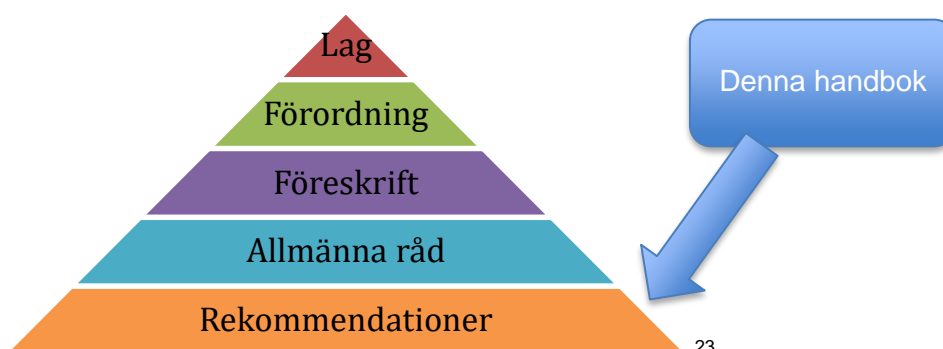

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Normer

Lag	Riksdagen beslutar om lag
Förordning	Regeringen förtydligar det som står i lagen
Föreskrift	Myndighet får uppdrag av regeringen att göra ännu mer detaljerade regler (en föreskrift kan även innehålla allmänna råd)
Allmänna råd	Myndighet och verksamheter förklarar hur man kan och bör göra för att uppfylla en lag, förordning eller föreskrift
Rekommendation	Bygger på vetenskap och den bästa tillgängliga kunskap

Exempel på normer som berör Sterilteknisk verksamhet är:

Lagar

- Patientsäkerhetslagen (2010:659)
- Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)
- Arbetsmiljölagen (1977:1160)
- Smittskyddslagen (2004:168)
- Lagen om medicintekniska produkter (1993:584)
- Diskrimineringslagen (2008:567)

Förordningar

- Förordning (1993:876) om medicintekniska produkter

Föreskrifter

- AFS 2015:4 Organisatorisk och social arbetsmiljö
- AFS 2018:1 Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om hygieniska gränsvärden
- SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården
- SOSFS 2011:9 Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- SOSFS 2015:10 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg

Allmänna råd

- AFS 2018:4 Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om smittrisker

Rekommendationer

- Svensk vårdhygiens rekommendationer
- Vårdhandboken

²³ Normgivningsmakten regeringsformen 8 kap.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

4. Att använda handboken

4.1 Vad innebär den nya handboken?

Handboken ska vara ett verktyg för arbetsledare och personal att stödja sig på i diskussioner kring hur arbetet ska planeras och genomföras och vilka redskap som behövs.

Landets alla Steriltekniska enheter får en gemensam utgångspunkt för att utforma sin verksamhet. Allt kommer inte att kunna fungera på exakt samma sätt vid alla enheter beroende på exempelvis olika utformningar av lokaler, personalstyrka, tillgång till material osv. Dock ska riktlinjerna ses som mål att sträva mot i den dagliga verksamheten för att uppnå en högre medvetenhet om och begränsning av smittspridning som sker på grund av arbetets utformning på den Steriltekniska enheten.

I kapitel 2 framgår vilka områden som Steriltekniska föreningen anser är viktiga att fokusera på vid landets alla Steriltekniska enheter avseende disk och packrum. Nedan följer en kort sammanfattning.

Diskrum

- använd skyddsutrustning vid rätt tillfälle
- arbeta aseptiskt

Packrum

- undvik personliga ägodelar på arbetsplatsen
- förvara så få ting som möjligt på öppna ytor för att underlätta städning
- arbeta med rena, desinfekterade händer

Gemensamt för båda rummen

- utgå från Socialstyrelsens basala hygienrutiner i den dagliga verksamheten
- skapa tydliga, nedskrivna rutiner
- gör rutinerna kända för all personal
- använd inte samma kläder i packrummet som du tidigare haft i diskrummet

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

4.2 Hur kan vi skapa medvetenhet kring innehållet i handboken?

Tanken med de rekommendationer som nämns i handboken, är att de ska användas som grund i vårt dagliga arbete inom Sterilteknisk verksamhet och implementeras i arbetsrutinerna.

För att skapa medvetenhet kring innehållet i Handboken kan den förslagsvis användas som utbildningsmaterial för att höja kunskapen i arbetsgruppen.

- En stående punkt gällande hygien på APT (Arbets PlatsTräff) rekommenderas.
- Avsätt en studiedag för genomgång av dokumentet med hela personalstyrkan.
- Publicera handboken på intranätet för arbetsplatsen, för att enkelt kunna delas och skrivas ut.
- En webbutbildning med följdfrågor kan enkelt tas fram.
- Genomför en Quiz på arbetsplatsen.

Involvera även kollegor på andra enheter, som exempelvis operation och hygienavdelningen. Ju fler som arbetar lika i vårt land desto högre kvalitet får vi som i sin tur leder till säkrare arbetssätt.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

5. Referenser och länkar

Nothänvisningar

1. SOSFS 2015:10 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/201510-om-basal-hygien-i-var-d-och-omsorg/> [hämtad 2021-02-15]
2. Arbetsmiljöverket, *Smittrisker* (AFS 2018:4) Föreskrifter <https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/publikationer/foreskrifter/smittrisker-afs-20184/> [hämtad 2021-02-01]
3. SKR, Rapport, Vårdrelaterade infektioner, 2019. <https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-756-5.pdf> [hämtad 2021-01-20]
4. SOSFS 2008:1, Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården. <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso--och-sjukvarden/> [Hämtad 2021-02-16]
5. Socialstyrelsen, God hygienisk standard. <https://www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/var-dhygien/god-hygienisk-standard/> [hämtad 2021-03-27]
6. Hälso- och sjukvårdslagen https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30 [hämtad 2021-02-01]
7. SOSFS 2015:10 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg <https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/201510-om-basal-hygien-i-var-d-och-omsorg/> [hämtad 2021-02-15]
8. Samma som 8.
9. Vårdhandboken, Personalföreskrifter på operationsavdelning. u.å., <https://www.var-dhandboken.se/var-dhygien-infektioner-och-smittspridning/operationssjukvard/personalforeskrifter-pa-operationsavdelning/> [Hämtad 2021-01-07]
10. Kommentar från Anders Ahlgren, My air AB.
11. Vårdhandboken, Arbetsrutiner i operationsrum., u.å. <https://www.var-dhandboken.se/var-dhygien-infektioner-och-smittspridning/operationssjukvard/arbetsrutiner-i-operationsrum/> [Hämtad 2021-01-07]

12. SIS TR-57:2020, Teknisk rapport *Handbok för grundläggande rekommendationer för lagerhållning, hantering och transport av sterila medicintekniska produkter för hälso- och sjukvård, tandvård och djursjukvård.*
13. Samuelsson, M., *Natriumklorid ger korrosion*, Tidningen Uppdukat 2012; 24 (1) 18–9.
14. Vårdguiden, *Smittöverföring, smittrisker, rutiner.*, u.å.
<https://www.varhandboken.se/vardhygien-infektioner-och-smittspridning/infektioner-och-smittspridning/blodburen-smitta/smittoverforing-smittrisker-rutiner/> [Hämtad 2021-01-07]
15. SOSFS 2008:1, Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.
<https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmannarad/konsoliderade-foreskrifter/20081-om-anvandning-av-medicintekniska-produkter-i-halso-och-sjukvarden/> [Hämtad 2021-02-16]
16. *Snusket i din vattenflaska – därför borde du byta ut den.*, Publicerad i Expressens bilaga Leva&Bo., 2017. Källa Huffingtonpost.com., <https://www.expressen.se/leva-och-bo/snusket-i-din-vattenflaska--darfor-borde-du-byta-ut-den/> [Hämtad 2021-01-07]
17. Department of Health; NHS Estates; Sterile service Department; HBN-UK 2004.
https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/148489/HBN_13.pdf [hämtad 2021-02-15]
18. Krylmark, Viktor, *Din mobil är smutsigare än du tror.*, Ny Teknik 2018.
<https://www.nyteknik.se/popularteknik/din-mobiltelefon-ar-smutsigare-an-du-tror-6893695> [Hämtad 2021-01-07]
19. Larsson, L, *Sjukvårdspersonalens mobiltelefoner - kontaminering med mikroorganismer*, 2018.
<http://www.divaportal.se/smash/get/diva2:1232123/FULLTEXT01.pdf> [Hämtad 2021-01-07]
20. Hedlund, Kjell-Olof, Smittskyddsinstitutet, och Henrik Jonsson, vd för laboratorieföretaget Eurofins. *Din mobil innehåller lika mycket bakterier som en gammal disktrasa.* <https://blogg.doktorn.com/2013/01/16/din-mobil-innehaller-lika-mycket-bakterier-som-en-gammal-disktrasa/> [Hämtad 2021-01-09]
21. Svensk förening för vårdhygien. Riktlinjer för låneinstrument. <https://sfvh.se/riktlinjer-for-laneinstrument>. [hämtad 2021-02-15]
22. Europaparlamentets och rådets förordning (1025/2012) av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering osv.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Bilaga 1

Arbetsrätt

De grupparbeten som utfördes av deltagarna under Sterildagarna 2019 visade att de som arbetar på olika Steriltekniska enheter har skilda synsätt på vilka regler som måste följas. Detta ger upphov till ständiga diskussioner och irritation över vad kollegor, chefer och andra liknande arbetsplatser gör och inte gör. Är det till exempel rätt att ha den privata mobiltelefonen med i packrummet? Får chefen förbjuda mig att ha piercing under arbetstid? I följande avsnitt fokuseras på arbetssituation och ansvar.

Diskriminering

Blir du diskriminerad när du inte får se ut som du vill eller göra som du önskar på din arbetsplats? I lagens mening så kan diskriminering endast ske med grund i sex olika skäl nämligen: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Något av dessa skäl ska ligga till grund för att arbetstagaren särbehandlas. Är inte någon av dessa faktorer inblandade så talar man inte om diskriminering.²⁴ Diskriminering hindrar inte att det kan vara berättigat för arbetsgivaren att exempelvis förbjuda smycken om det påverkar hur arbetet utförs och vad som kan anses som lämpligt och nödvändigt för att uppnå syftet med den arbetsuppgift som personen i fråga är anställd för att göra.²⁵ Att inte få ha sin mobiltelefon, sina smycken eller vattenflaska på sin arbetsplats är således inte diskriminering om arbetets utförande skadas av det. Vanliga exempel på diskriminering är att en person i en anställningssituation väljs bort med ett diskrimineringsskäl som grund eller att en man och en kvinna får olika lön för lika arbete.

Kränkande särbehandling

Kan det då vara en kränkning som föreligger? Kränkande särbehandling är olika former av mobbing, utfrysning, glåpord eller ett oförskämt bemötande från en chef eller kollega.

Med kränkande särbehandling avses handlingar som riktas mot en eller flera anställda på ett kränkande sätt som kan leda till ohälsa hos de som drabbas eller till att dessa ställs utanför arbetsplatsens gemenskap.²⁶ Exempel på kränkande särbehandling är att undanhålla information som försvårar för någon att utföra sina arbetsuppgifter eller som medför att de utförs på ett felaktigt sätt.

---

²⁴ Diskrimineringslagen (2008:567) 1 kap. 1 §.

²⁵ Diskrimineringslagen (2008:567) 2 kap. 2 §.

²⁶ Arbetsmiljöverkets föreskrift Organisatorisk och social arbetsmiljö AFS 2015:4 behandlar arbetsgivarens ansvar för hantering av kränkande särbehandling. Alla arbetsgivare omfattas av reglerna i föreskriften 3 kap. 2 § Arbetsmiljölagen.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

Ansvar för smittspridning

Smittskyddslagen ska tillgodose befolkningens behov av skydd mot spridning av smittsamma sjukdomar och lagen föreskriver bara regler som rör människor. Med smittsamma sjukdomar avses alla sjukdomar som kan överföras till eller mellan människor och som kan innebära ett inte ringa hot mot människors hälsa.²⁷

”Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordning av smittskyddet på nationell nivå och ska ta de initiativ som krävs för att upprätthålla ett effektivt smittskydd.”²⁸ Varje region och kommun ansvarar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas.²⁹

Smittskyddslagen är tillämplig även på förhållanden inom vården. ”Smittskyddsläkarens ansvar för att adekvata åtgärder vidtas mot smittsamma sjukdomar gäller därför formellt även smitta som sprids inom sjukhusen. Enligt praxis bedriver smittskyddsläkaren dock sällan utredningar eller vidtar åtgärder, med undantag för de samhällsfarliga sjukdomarna, inom sådana lokaler som är avsedda för hälso- och sjukvård. Problem med vårdrelaterade infektioner förutsätts i stället lösas av sjukvårdshuvudmännen med hjälp av hygienläkare och andra specialister. Beträffande det statliga ansvaret kan nämnas att vårdhygieniska frågor ingår i Socialstyrelsens ansvar för tillsynen över hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen har utfärdat rekommendationer på området. Folkhälsomyndigheten har vidare till uppgift att stödja och samordna bekämpningen av vårdrelaterade infektioner.”³⁰

”Enligt Socialstyrelsens rapport finns i alla regioner hygiensektioner med hygienläkare och hygienköterskor som bland annat har en rådgivande roll i förhållande till övriga aktörer.”³¹ Precis som Steriltekniker så har hygienpersonal också en intresseförening, *Smittskyddsföreningen* som ger information och rekommendationer om bland annat smittskyddsärenden men även steriliseringsverksamhet.

Socialstyrelsens rekommendationer om basala hygienrutiner gäller sjukvårdspersonal som är i kontakt med patienter och är ett exempel på regler som omarbetas för att passa andra verksamheter vilket tydligt framkommer i de nationella riktlinjerna för arbetssätt inom Sterilteknisk verksamhet.

En lagstiftning som skulle kunna fungera som grund för personalens ansvar kan hämtas ur patientsäkerhetslagen som riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal med patientkontakt. Av lagen framgår att ”hälso- och sjukvårdspersonalen ska utföra sitt arbete i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet.”³² Avseende ansvaret för arbetsuppgiften framgår

²⁷ Smittskyddslagen (2004:168) 1 kap. 1–3 §§.

²⁸ Smittskyddslagen (2004:168) 1 kap. 7 §.

²⁹ Smittskyddslagen (2004:168) 1 kap. 8 §.

³⁰ Förarbetet, prop. 2003/04:30, till smittskyddslagen s.159.

³¹ Förarbetet, prop. 2003/04:30, till smittskyddslagen s. 161.

³² Patientsäkerhetslagen (2010:659), 6 kap. 1 §.

STERILTEKNISKA
FÖRENINGEN

att "den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen bär själv ansvaret för hur han eller hon fullgör sina arbetsuppgifter." ³³

Av Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården framgår följande ansvarsnivåer:

- "Vårdgivaren ska ge direktiv och säkerställa att det i ledningssystemet finns rutiner för hur varje verksamhet ska organiseras för att möjliggöra en säker användning och hantering av medicintekniska produkter." ³⁴
- Verksamhetschefen ska ansvara för att endast säkra och medicinskt ändamålsenliga medicintekniska produkter och, till dessa, anslutna informationssystem används på patienter. ³⁵ Att inte följa verksamhetschefens rekommendationer är per definition en arbetsvägran som efter varning och erinran kan vara orsak till avstängning och uppsägning
- "Hälso- och sjukvårdspersonalen ska kontrollera de medicintekniska produkterna innan de används på patienter. Kontrollen ska göras enligt de av tillverkaren givna instruktionerna, om sådana finns." ³⁶

Sammanfattningsvis kan sägas att intentionen med handboken för arbetsätt inom Sterilteknisk verksamhet är att leda till en minimering av smittspridning vilket kan relateras till exempelvis upphovet av vårdrelaterade infektioner. Till grund för detta läggs lagregler som inte är direkt riktade till Sterilteknisk verksamhet utan anpassas genom förordningar och rekommendationer. Skyddet från smittspridning gäller både gentemot de patienter som ska behandlas med produkter som har passerat genom verksamhetens flöde såväl som personalen som arbetar i verksamheten.

---

³³ Patientsäkerhetslagen (2010:659), 6 kap. 2 §.

³⁴ SOSFS 2008:1 *Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården*. 3 kap. 4 §.

³⁵ SOSFS 2008:1 *Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården*. 3 kap. 6 §.

³⁶ SOSFS 2008:1 *Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården*. 3 kap. 8 §.